

Libres i música en temps de desassossec

Partenó vist des de l'Areòpag. Atenes.

Lisístrata en temps de confinament

Una de les conseqüències doloroses del confinament és estar privat de tot contacte amb les persones estimades que viuen en un domicili diferent. Em refereixo, és clar, a pares, fills, avis, nets, tota mena d'amistats i parents, però també penso en aquelles parelles que, per circumstàncies diverses, no poden passar plegats aquests dies de reclusió forçosa. Per a aquestes últimes, la separació pot arribar a ser tan feixuga que n'hi ha que s'arrisquen a pagar una multa per poder passar una estona al costat del seu estimat o la seva estimada. De tots els que se salten l'ordre de confinament, aquests són els únics pels qui sento una mínima solidaritat, perquè, si bé és cert que en l'actualitat la tecnologia ajuda a fer la separació més suportable, no hi ha encara cap aplicació capaç de substituir, en aquest aspecte concret, la presencialitat.

Això és ben sabut des de l'Antiguitat. En un episodi deliciós de la comèdia *Lisístrata* d'Aristòfanes es descriu la trobada amorosa entre Cinèsias i la seva esposa Mírrina, que porten dies sense acomplir els rituals deguts a Afrodita. El motiu d'aquest allunyament també es troba en un confinament, però en aquest cas voluntari: dones vingudes d'arreu de Grècia, fates de la guerra que ja fa anys que dura, decideixen recloure's a l'acròpolis d'Atenes i negar-se a tenir qualsevol relació sexual amb llurs homes fins que aquests no signin la pau. Comença una vaga de sexe. Evidentment, la notícia és molt mal rebuda pels homes, que intenten de totes totes fer-les desistir del seu comportament.

Entre ells hi ha un tal Cinèsias Peònides –nom per a nosaltres innocent, però que en grec ressona altament lasciu– el qual, no podent resistir més la inflor, es presenta a l'acròpolis amb la intenció de convèncer la seva muller de passar una estona junts. La seva arribada desencadena un gran renou entre les dones recloses (un home, un

home!), que malden per mantenir-se fermes en les seves intencions malgrat el reclam evident que el pobre Cinèsias porta sota la roba. L'atenesa Lisístrata, que ha ideat el pla, veu aquí una ocasió excel·lent per posar en pràctica mesures de pressió i alliçona severament Mírrina abans de deixar-la baixar: l'has de fer gruar, l'has de rostir, l'has d'ensabonar, has de cedir, però no del tot, el just perquè se'n torni d'allà on ha vingut amb la cua -ara sí- entre cames.

Mírrina, amb la lliçó apresada, es fa pregar: primer, no vol sortir del recinte on són tancades, tot adduint que Cinèsias no l'estima; ell, que la sent des de fora, fa servir paraules tendres i agradoses per demostrar-li com d'inflamat és el seu amor, però veient que la cosa no funciona, atia el fillet, que l'acompanya, perquè amb els seus crits (mami, mami!) entengui el cor de la mare i la faci sortir. I això és exactament el que passa. Aleshores, tan bon punt Mírrina es fa visible, ocorre una cosa que ens recorda per què els clàssics són tan humanament universals: Cinèsias, que està literalment consumit pel desig de retrobar la seva esposa, en veure-la de nou, la descobreix extraordinàriament bonica, més jove i més desitjable, com si hagués guanyat un plus d'atractiu gràcies al temps que han passat separats i a l'esforç de la reconquesta. Les coses, certament, no acaben anant tal com Cinèsias voldria, però la moral que se'n treu és encara avui ben vàlida: a vegades ens cal perdre alguna cosa per adonar-nos de fins a quin punt l'apreciàvem i era important en les nostres vides.

Talment com per a Cinèsias i Mírrina, per a moltes parelles la fi del confinament suposarà el desitjat retrobament. Tant de bo que també per a elles aquest sigui el moment de descobrir en l'altre/a no només algú més desitjable, sinó algú realment millor del que recordaven.

Marta Oller Guzmán (Dpt. de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana)
Sabadell, a 16 d'abril de 2020